

P6_TA(2007)0172

Zimbabwe

Az Európai Parlament 2007. április 26-i állásfoglalása Zimbabwéről

Az Európai Parlament,

- tekintettel a 2004. január 15-i⁽¹⁾, 2004. december 16-i⁽²⁾ és 2005. július 7-i⁽³⁾ és 2006. szeptember 7-i⁽⁴⁾ állásfoglalásaira,
  - tekintettel a Dél-afrikai Fejlesztési Közösség (SADC) 2007. március 28–29-én Dar es Salaamban (Tanzánia) tartott rendkívüli csúcstalálkozójára,
  - tekintettel az AKCS–EU Közös Parlamenti Közgyűlés 2007. március 21-i, Nelson Chamisa ellenzéki parlamenti képviselő bántalmazásáról szóló nyilatkozatára,
  - tekintettel a Tanács 2007. február 19-i, a Zimbabwe elleni korlátozó intézkedéseket 2008. február 20-ig megújító 2007/120/KKBP közös álláspontjára⁽⁵⁾,
  - tekintettel a Zimbabwében a korlátozó intézkedések által érintett személyek listáját kibővítő 236/2007/EK bizottsági rendeletre⁽⁶⁾,
  - tekintettel az Afrikai Civil Társadalmi Fórum 2007 Zimbabwéről szóló, 2007. március 24-i nyilatkozatára,
  - tekintettel a Nemzetközi Válság Csoport (ICG) 2007. március 5-én közzétett „Zimbabwe: elmozdulás a holtpontról” című jelentésére,
  - tekintettel eljárási szabályzata 103. cikkének (4) bekezdésére,
- A. mivel ebben a hónapban ünneplik Zimbabwe függetlenségének 27. évfordulóját, ám a zimbabwei nép még nem nyerte el szabadságát;
- B. mivel Zimbabwében a fokozódó, rendszeresen ismétlődő, politikai indíttatású erőszak légkörében, amelynek célja az ellenzék és a civil társadalom struktúráinak lebontása a 2008-as választások előtt, az ellenzéki pártok és a civil társadalmi csoportok tagjai, továbbá más magánszemélyek bántalmazás, önkényes letartóztatások, valamint a rendőrség és a kormány biztonsági szolgálata által elkövetett kegyetlenkedések áldozatai;
- C. mivel az ellenzék 2007. március 11-i gyűlésének két személy életét követelő, erőszakos szétverése óta a civil társadalmi csoportok és az ellenzéki pártok több mint 300 tagját vették őrizetbe;
- D. mivel az AKCS–EU Közös Parlamenti Közgyűlés „a lehető legkeményebb hangon elítélte a kollégájuk, Nelson Chamisa parlamenti képviselő elleni brutális támadást”;

⁽¹⁾ HL C 92. E, 2004.4.16., 417. o.

⁽²⁾ HL C 226. E, 2005.9.15., 358. o.

⁽³⁾ HL C 157. E, 2006.7.6., 491. o.

⁽⁴⁾ Elfogadott szövegek, P6_TA(2006)0358.

⁽⁵⁾ HL L 51., 2007.2.20., 25. o.

⁽⁶⁾ Az egyes, Zimbabwéval szembeni korlátozó intézkedésekről szóló, 314/2004/EK tanácsi rendeletet módosító, 2007. március 2-i 236/2007/EK bizottsági rendelet (HL L 66., 2007.3.6., 14. o.).

2007. április 26., csütörtök

- E. mivel az országban a politikai és gazdasági helyzet romlása már nyolc éve tart, és a zimbabweiek továbbra is súlyos élelmiszerhiánnyal szembesülnek, miközben az élelmiszer világprogram 2007 első három hónapjában 1,5 millió zimbabwei számára juttatott el gyors élelmiszersegélyt, de becslései szerint az alultápláltak száma meghaladja a 4,5 millió főt;
- F. mivel Zimbabweben a férfiak átlagosan 37 évig, a nők pedig 34 évig élnek, és így jelenleg a zimbabweiek átlagéletkorát a világon a legalacsonyabbak között tartják számon, a felnőtt lakosság 20%-a HIV-fertőzött, hetente több mint 3200 ember hal meg AIDS-ben, így a világon itt a legmagasabb az árvák száma;
- G. mivel a lakosság 80%-a a szegénységi küszöb alatt él, a hivatalos gazdaságban 80%-os a munkanélküliségi arány, és a munkahellyel rendelkező néhány zimbabwei sem keres eleget ahhoz, hogy legalapvetőbb szükségleteit kielégítse, sújtja őket a szakképzettség nagyarányú leépülése, a korrupció, a megfizethetetlen iskolai tandíjak, az egészségügyi rendszer és a létfontosságú szolgáltatások összeomlása;
- H. mivel a zimbabwei lakosság harmada a szomszédos országok határai mentén él, valamint 3 és 5 millió közötti azon zimbabweiek száma, akik már elmenekültek az országból, és jelenleg havonta 50 000 zimbabwei hagyja el az országot;
- I. mivel a régióban egyre nagyobb az aggodalom a zimbabwei gazdasági katasztrófa szomszédos országokra gyakorolt hatásai miatt;
- J. mivel Robert Mugabe elnök február előtti alkotmánymódosítása következtében a közrendről és a közbiztonságról szóló törvény értelmében rendőrségi engedély szükséges minden olyan gyűléshez, amelyen háromnál több személy vesz részt, a médiára vonatkozó jogszabályok az elnyomás eszközei, és a választási törvény antidemokratikus;
- K. mivel független napi sajtó és média hiányában a zimbabweiek közül sokan nem jutnak információhoz a biztonsági erők által az ellenzék és a civil társadalom ellen indított erőszakról, azonban az erőszakot elszennvedett áldozatok történetei széles körben terjednek;
- L. mivel a Nemzetközi Valutaalap (IMF) szerint 2007-ben minden afrikai ország gazdasági növekedés elé néz – Zimbabwe kivételével, amelynek gazdasága az elmúlt évtized során 40%-kal szűkülte be, és idén további 5,7%-os beszűkülés elé néz, mivel Zimbabwe a szaknyelven „hiperinflációnak” nevezett helyzetbe került, amikor éves inflációs rátája márciusban 2200%-ra ugrott, és az IMF szerint az év végére elérheti az 5000%-ot is;
- M. mivel a zimbabwei bányászkamara szerint az aranybányászatot, amely az ország legnagyobb exportját biztosítja és ásványtermelésének 52%-át adja, az összeomlás fenyegeti; a zimbabwei dohányipar, amely az országba behozott deviza 50%-át biztosítja, a 2007. évi dohánykereskedelmi időszak kezdetének későbbre halasztása miatt hasonló helyzet előtt áll; továbbá 1998 óta 80%-kal csökkent a mezőgazdaság termelékenységége;
- N. mivel Afrika fejlődése a nyugati demokráciák egyik prioritása, a segélyek önmagukban csak csekély eredményt hozhatnak, és az afrikai kormányoknak el kell kötelezniük magukat a demokrácia, a jogállamiság és az emberi jogok tisztelete iránt;
- O. mivel az Afrikai Uniónak (AU), a Dél-afrikai Fejlesztési Közösségnek (SADC) és kiváltképp Dél-Afrikának egyaránt alapvető szerepet kell játszania a válság megoldásában, és mivel a Dél-afrikai Fejlesztési Közösség 2007. március 29-i ülése jelentős lépést tett ez irányba;
1. határozottan elítéli Mugabe diktatúráját, amiért könyörtelenül elnyomja a zimbabwei népet, a zimbabwei ellenzékét és a civil társadalom csoportjait, ami zimbabweiek millióinak nyomorát mélyítette el;

2007. április 26., csütörtök

2. üdvözlöi a tanács 2007. április 23-i következtetéseit, amelyben mély aggodalmát fejezi ki Zimbabwe helyzetének gyors romlása és az országban továbbra is tapasztalható nagyarányú emberi jogi visszaélések miatt, valamint sürgeti Zimbabwe kormányát, hogy tartsa tiszteletben saját kötelezettségvállalásait a demokratikus elvek, az emberi jogok és a jogérvényesülés terén, melyeket a Dél-afrikai Fejlesztési Közösségről szóló szerződés és annak jegyzőkönyvei, az Afrikai Uniót létrehozó szerződés és az emberek és népek jogairól szóló afrikai charta, valamint az Új Partnerség Afrika Fejlődéséért alapelveinek aláírásával tett;
3. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az ország helyzete, a helyi és nemzetközi bírálatok és 27 éves uralkodása ellenére 2008-as elnökjelöltként ismét Mugabe a Zanu-PF központi bizottságának támogatottja, és már folyik a megfélemlítési hadjárat az ellenzék és a civil társadalom struktúráinak romba döntése és a parlamenti választások és az elnökválasztás eredményeinek biztosítása érdekében;
4. ismételten felszólítja Robert Mugabét, hogy tartsa be ígéretét és inkább előbb, mint később lépjen vissza, ami a zimbabwei társadalom, politika és gazdaság felélesztése irányában megtehető legnagyobb és egyetlen lehetséges lépés;
5. mélyesen elítéli a 2007. március 11-én Mugabe ellenfelei által szervezett „Mentsük meg Zimbabwe-t” kampány imagyülekezetének erőszakos feloszlását; különösen elítéli a gyilkosságokat és mélyes sajnálatának ad hangot Gift Tandare, ellenzéki aktivista halála miatt, akit lelőttek és akinek holttestét elhurcolták és titokban, családjá tudta nélkül eltemették, továbbá Itai Manyeruke miatt, aki egy nappal később halt meg, miután a rendőrök kíméletlenül összeverték, valamint Edmore Chikomba 2007. március 30-i halála miatt;
6. határozottan elítéli az ellenzéki vezetők elleni támadásokat és Morgan Tsvangirai, az MDC (Mozgalom a Demokratikus Változásért) elnöke, Nelson Chamisa, Grace Kwinjeh, Lovemore Madhuku, William Bango, Sekai Holland, Tendai Biti, Arthur Mutambara és több más személy ezt követő letartóztatását, a rendőrség velük szembeni brutális bánásmódját és a Zimbabwe-n kívüli orvosi ellátáshoz való folyamodás megtiltását; határozottan elítéli, hogy a zimbabwei rendőrség a gyűlés több más résztvevőjét kegyetlenül bántalmazta; mély megdöbbenésének ad hangot annak kapcsán, hogy Ndlovu, Zimbabwe tájékoztatási minisztere elutasította a rendőrségi brutalitásról és kínzásról szóló beszámolókat, és helyette a rendőrség támadásával vádolta az ellenzéket;
7. tiltakozik az MDC tagjai, többek között Morgan Tsvangirai és mások 2007. március 28-i újbóli letartóztatása, számos ellenzéki aktivista, köztük Ian Makone máig tartó fogva tartása és az MDC-tagok elleni ismétlődő támadások ellen, a velük szemben felhozott megalapozatlan vádak alapján ellenük lefolytatott bírósági és nem bírósági tárgyalások ellen, valamint az ellenzéknek vélt személyekkel szembeni folytatólagos letartóztatások és e személyek erőszakos elhurcolása ellen;
8. elfogadhatatlannak tartja a Nelson Chamisa elleni támadást, amelyet a Harare repülőtér felé vezető útján intéztek ellene, ahol az AKCS-EU Közös Parlamenti Közgyűlés ülésein való részvétel céljából repülőre akart szállni;
9. őszintén aggódik azon hírek miatt, amelyek szerint a „Zimbabwei Nők Ébredése (WOZA)” elnevezésű civil szervezet tagjai közül 56 nőt 2007. április 23-án letartóztattak, és gyermekeik közül tizet is velük együtt bebörtönöztek;
10. súlyosan elítéli a rendőri és katonai szervek által a polgári lakossággal szemben megkülönböztetés nélkül alkalmazott erőszakot, amely a húsvéti ünnepek előestéjén is megmutatkozott, amikor az erősen felfegyverkezett rohamrendőrség lerohanta a buszokra váró, szabadságukra induló embereket, aminek nyilvánvaló célja a félelemkeltés volt;
11. felszólítja a zimbabwei kormányt, hogy állítsa helyre a jogállamiságot, azonnal szüntesse be az ellenzék és a nem kormányzati civil szervezetek és tagjaik elleni erőszakos támadásokat, vessen véget az „eltűnéseknek” és a jogtalan fogva tartásoknak, hagyjon fel a foglyok kínzásával és a velük való visszaélésekkel, illetve tartsa tiszteletben a bíróságokat és a jogi szakmák képviselőit, valamint tartsa tiszteletben és védelmezze a szabad véleménynyilvánítás jogát és a gyülekezési jogot;
12. felszólítja a zimbabwei kormányt, hogy azonnal tegyen lépéseket az országot sújtó válság felszámolása érdekében egy hiteles útitervről szóló megállapodás révén, amely biztosítja a demokratikus átmenetet, haladéktalanul helyreállítja a jogállamiságot, megszabja a nemzetközi ellenőrzés alatt megtartandó szabad és tisztességes választások keretét, illetve átmeneti garanciákat ad a hadsereghez és a rendőrséghez hasonló kulcsfontosságú állami intézmények pártfüggetlen ellenőrzésére vonatkozóan;

2007. április 26., csütörtök

13. kéri a szükséges alkotmánymódosítások végrehajtását, valamint hogy hatalmazzák fel a Választási Bizottságot, mint valóban független szervezetet, amely egy átláthatóbb rendszer révén képes szabad és tisztességes választások felügyeletére, és úgy véli, hogy e folyamat szerves része a szavazócédulák elejétől végéig tartó, teljes körű ellenőrzése, megbízható nyilvántartás vezetése arról, hogy hány darabot nyomtattak ki, hányat kaptak az egyes szavazóközetek, illetve hány szavazócédulát használtak fel érvényesen;
14. e tekintetben felajánlja segítségét a szabad és tisztességes választások alapjainak lerakásához vezető folyamat lebonyolításában, beleértve egy EU választási megfigyelő küldöttség indítását is, és bízik abban, hogy más szervezeteket, például a Brit Nemzetközösséget, szintén fel fognak kérni választási megfigyelők küldésére;
15. üdvözli az zimbabwei ellenzéki pártok és csoportok közötti új egységfrontra irányuló célkitűzést, amelyben részt vesz az MDC minden irányzata, az egyházak és a szakszervezetek kongresszusa, illetve az iránti elhatározásukat, hogy a kormányzati elnyomás ellenére együtt munkálkodjanak, hogy az emberek számára kivívják a demokráciát és a szabadságot;
16. üdvözli, hogy a Dél-afrikai Fejlesztési Közösség is elismerte a zimbabwei válság létezését, valamint hogy megbízta Thabo Mbeki dél-afrikai elnököt a Zanu-PF és az ellenzéki MDC közötti párbeszéd megkönnyítésével; támogatja a zimbabwei helyzet Levy Mwanawasa zambiai és John Kuffour ghánai elnök, valamint Desmond Tutu és Pius Ncube of Bulawayo érsekék általi őszinte értékelését; hangsúlyozza, hogy Zimbabwe ellen nincsenek hatályban gazdasági szankciók, csak a Mugabe-rezsim ellen hoztak korlátozó intézkedéseket; üdvözli a Dél-afrikai Fejlesztési Közösség kezdeményezését egy olyan megoldás megtalálására, amely egyaránt hasznos Zimbabwe polgárai és a régió egésze számára; sürgeti a teljes nemzetközi közösséget és főként az afrikai nemzeteket, hogy ragadják meg ezt a lehetőséget;
17. bízik benne, hogy Mbeki dél-afrikai elnök közvetítői tevékenysége fel tudja számolni az erőszak és megfélemlítés jelenlegi gyakorlatát, mivel e nélkül nem teljesítheti megfelelően a zimbabwei ellenzék és kormány közötti párbeszéd elősegítésére, valamint a Zanu-PF és az MDC közötti párbeszeden túlmenő, széles körű, az egyházi vezetők, üzletemberek, szakszervezetek és más civil társadalmi szereplők bevonásával zajló nemzeti párbeszéd előmozdítására irányuló megbízatását;
18. támogatja a zimbabwei diákmozgalmat, amelynek vezetői és aktivistái folyamatos letartóztatások, bántalmazások és zaklatások áldozatai, valamint a Zimbabwei Szakszervezeti Kezdeményezés Kongresszusának (ZCTU) folyamatos kampányát, és üdvözli bátorságukat, amiért kétnapos általános nemzeti munkabeszüntetést szerveztek felhívva a figyelmet arra, hogy Mugabe képtelen elejét venni az ország gazdasági összeomlásának, annak ellenére, hogy a rendőrség a jelentések szerint brutálisan lépett fel és 2006-os utolsó tüntetésük alkalmával súlyosan bántalmazta a ZCTU vezetőit; sajnálja, hogy egy erőszakos kormányval nem lehet építő jellegű párbeszédet folytatni;
19. elítéli a zimbabwei kormány arra irányuló ismételt szándéknyilatkozatát, hogy ellehetleníti és felszámolja az általa ellenzékinek tartott és politikai változást sürgető nem kormányzati szervezeteket, és úgy véli, ez a fenyegetés is ékesen bizonyítja a kormány rosszhiszeműségét az országot előrevivő út megtalálását illetően;
20. felszólítja a Tanácsot, hogy valamennyi tagállammal szigorúan tartassa be a hatályos korlátozó intézkedéseket, ideértve a fegyverembargót és az utazási tilalmat, hangsúlyozva, hogy Zimbabwe nem lehet az EU szélesebb körű afrikai kapcsolataitól független kérdésként kezelni; ennél fogva felszólítja a Tanácsot, hogy a tilalmi listán szereplő személyek közül senki se kapjon meghívást, illetve senki se vehessen részt a 2007. decemberben Lisszabonban tartandó EU–Afrika csúcstalálkozón; úgy véli, hogy a célzott szankciók végrehajtása terén tapasztalható gyengeség aláássa az EU Zimbabwe iránti politikáját és súlyos csalódást okoz azon zimbabweiek körében, akik a nemzetközi közösség támogatását kérik;
21. felszólítja a Tanácsot, hogy terjessze ki a célzott korlátozó intézkedéseket és oly módon bővítse a tilalmi listán szereplő személyek körét, hogy az Mugabe hatalmi struktúrájából még több főt érintsen, ideértve minisztereket, képviselőket, kormányzókat, valamint katonai, titkosszolgálati és rendőri vezetőket és a zimbabwei nemzeti bank elnökét is;

2007. április 26., csütörtök

22. megállapítja, hogy az EU Zimbabwe legjelentősebb segélyezője, 2006-ban összesen 193 millió EUR összeggel, amelyből 106,9 millió EUR a tagállamok által nyújtott össztámogatás, 86,1 millió EUR pedig a Bizottságtól származik, a teljes összegből 94,7 millió EUR élelmiszersegélyként, humanitárius és sürgősségi segélyként érkezett, 49,9 millió EUR-t pedig humán és szociális fejlesztésre szántak; őszintén sajnálja ugyanakkor, hogy a Mugabe-rezsim manipulálja a támogatásokat, különösen az élelmiszersegélyeket, amelyeket politikai fegyverként használ a rezsimmel szemben felszólalni merő ellenzékiek megbüntetésére;
23. ragaszkodik hozzá, hogy a Zimbabwénak szánt támogatást hiteles nem kormányzati szervezetek révén kell eljuttatni azokhoz az emberekhez, akiknek azokat szánták, anélkül hogy a Mugabe-rezsim ügynökei útközben feltartóztatnák azokat;
24. felszólítja az ENSZ Biztonsági Tanács elnöki feladatait e hónapban ellátó Egyesült Királyságot, hogy Zimbabwe kérdését tűzze a Biztonsági Tanács napirendjére, illetve reméli, hogy Dél-Afrika az ENSZ Biztonsági Tanácsának nem állandó tagjaként konstruktív szerepet fog játszani;
25. megismétli arra vonatkozó felszólítását, hogy a Mugabe-rezsim a legkisebb mértékben sem részesülhet a 2010-es labdarúgó világbajnokság előkészületeivel, illetve magával a sporteseménnyel összefüggő pénzügyi előnyökből vagy propaganda-értékből; e tekintetben felszólítja a sporteseménynek otthont adó Dél-Afrikát, illetve a FIFA-t, hogy zárják ki Zimbabwét a világbajnokságot megelőző selejtezőkből, valamint tiltsák el a nemzetközi barátságos mérkőzések megtartásától és a sporteseményen részt vevő nemzeti válogatottak vendégül látásától;
26. üdvözli az AKCS–EU Közös Parlamenti Közgyűlésének azon kezdeményezését, hogy közös küldöttséget indítsanak Zimbabwéba, hogy a helyszínen győződjön meg a helyzetről; felkéri a Közös Parlamenti Közgyűlést, hogy mihamarabb hajtsa végre ezt a vizsgálatot, illetve felszólítja a zimbabwei kormányt, hogy engedélyezze a Zimbabwe területére történő belépést a küldöttség valamennyi tagja számára; hangsúlyozza, hogy a küldöttségnek bebocsátást kell nyernie a civil társadalom valamennyi területére, és vizsgálatainak nem csak a kormány által szervezett csoportokkal való találkozásokra kell korlátozódnia; felkéri a Bizottságot, hogy tegyen látogatást Zimbabwében, és sürgeti a zimbabwei hatóságokat, hogy tanúsítsanak együttműködést e látogatás ötlete kapcsán;
27. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, Zimbabwe kormányának és parlamentjének, Dél-Afrika kormányának és parlamentjének, a Dél-Afrikai Fejlesztési Közösség főtitkárának, az AKCS–EU Közös Parlamenti Közgyűlés társelnökeinek, az Afrikai Unió bizottsága és végrehajtó tanácsa elnökeinek, a Brit Nemzetközösség főtitkárának, az Egyesült Nemzetek főtitkárának, a G8 államok kormányainak, valamint a FIFA elnökének.
-